

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**D. Bernardi Primi Clarævallensis Abbatis, Ordinis
Cisterciensium Antesignani, melliflui Ecclesiæ Doctoris
Sermones In Dominicis & Festa per annum**

Bernardus <Claraevallensis>

II. De Passione & processione & quatuor ordinibus proceßionis.

urn:nbn:de:hbz:466:1-39254

Dominica Palmarum, Sermo II. 197

præceptum Apostoli & glorificantes & portantes DEVM in corporibus vestris? Expendunt enim seculares homines in obsequium Domini, non quidem corpora, sed quæ adjacent & necessaria sunt corporibus, cum de terrena substantia elemosynas largiuntur. Prælati quoque ramos cædunt de arboribus, verbi causa, cum de fide & obedientia Abrahamæ, de castitate Joseph, de mansuetudine Moyfi, cæterorumque Sanctorum virtutibus evangelizant. Veruntamen & illi de promptuariis plenis largiuntur: & hi, quæ acceperunt gratis, gratis nihilominus dare jubentur. Omnes tamen si fideliter suo quisque intentus fuerit ministerio, in processione Salvatoris sunt, & cum eo ingrediuntur in sanctam civitatem: quoniam tres prævidit Propheta ^b salvandos: Noe cædentem ramos in Arca ^b Ezech. 14. d fabricam: *Danielem* in vili edulio, & labore abstinentiæ factum tanquam jumentum, Salvatorémque portantem: tertium quoque *Iob* bene dispensantem substantiam huius mundi, & de velleribus ovium suarum pauperum latera calefacientem. Cui tamen in processione illa JESUS propinquior, cui de tribus ordinibus salus vicinior, facile credo potestis advertere.

DOMINICA PALMARUM.

De Passione & Processione, & quatuor ordinibus Processionis.

SERMO II.

NEcesse est ut loquamur hodie brevius propter angustiam temporis. Multa quidem nobis ministrat processio quam celebraturi sumus: *Processionis & Passionis coniunctio quid significet.* sed eadem impedit ne dicere plura possimus. Celebraturi sumus hodie processionem, & paulò post audituri passionem. Quid sibi vult mirabilis ista coniunctio, aut quid cogitaverunt Patres nostri passionem addentes processionem? Nam processio quidem meritò representatur hodie, quæ facta est hodie. Passio verò cur addita est, quam sexta feria constat esse sequutam? Opportunè utique processionem passio coniuncta est, ut discamus in nulla lætitia huius seculi habere fiduciam: scientes quoniam extrema gaudii luctus occupat. Propterea non simus stulti, ut occidat nos prosperitas nostra, sed in die bonorum non immemores simus malorum: & *Læta mixta sunt tristitia* è converso. Istis enim mixtum est præsens seculum, non secularibus tantum, sed etiam spiritualibus viris. Nam secularibus viris aliquando quæ placent, quandoque quæ displicent videmus accidere: & ipsis nihilominus spiritualibus non semper tristitia, non semper læta succedunt, sed vespere & mane dies unus. Et illud ^a: *Visitas eum diluculo, & subito probas illum.* Verum hoc interim dum præsens seculum manet, vel manat magis, & fluit. ^a Iob. 7. b

B b 2

Cæterum

Ceterum post hoc seculum duo futura sunt secula valde divisa & diversa: ita ut in altero non nisi fletus & stridor dentium; in altero sola gratiarum actio & vox laudis. *Absterget enim Deus omnem lachrymam ab oculis sanctorum: & mors iam non erit amplius, neque luctus, neque clamor, sed nec ullus dolor: quoniam priora transferunt* ^b.

^b Apoc. 21. b

^c Psal. 48. d

Nimia prosperitas fere periculosa & perniciofa.

^d Prov. 1. d

^e Eccl. 7. a

^f Ibid.

^f Psal. 90. b*

^g Prov. 30. a

Interim sicut amatores mundi multa patiuntur adversa: sic nec ipsis servis Dei omnia in hoc mundo optata succedunt. In die ergo malorum memores sunt bonorum, ne pusillanimes fiant & impatientes, sicut is de quo legimus in Psalmo ^c: *Confitebitur tibi cum benefeceris ei.* In die quoque bonorum non immemores sunt malorum; ne extollantur & dicant in abundantia sua: Non movebimur in æternum. Sicut enim secularium rerum prosperitas occidit stultum sæcularem, sic potest & abundantia spiritualis prosperitatis occidere indoctum spiritualem, atque idè non spiritualem. Spiritualis quippe dijudicat omnia. Unde autem eveniat quod stultum occidit prosperitas, & non sapientem, alibi habemus ^d. *Cor sapientis ubi tristitia, & cor stultorum ubi letitia.* Meritò proinde ait: *Bonum est magis ire ad domum luctus, quàm ad domum convivii* ^e. Licet enim multos frangat adversitas, tamen multò plures extollit prosperitas: sicut scriptum est ^f. *Cadent à latere tuo mille, sinistro scilicet, per quod signatur adversitas: & decem milia, id est, multò plures, à dextris tuis, in quibus prosperitas designatur.* Denique quia utrobique periculum est, orat Sapiens & dicit ^g: *Divitias & paupertates ne dederis mihi: ne forte aut divitiæ extollerent in superbiam, aut paupertas deiceret in impatientiam.*

Unde & Dominus sicut in passione, patientiam; ita in processione humilitatem exhibere curavit. In illa enim tanquam ovis ad occisionem ductus est, & quasi agnus coram tondente obmutuit, & non aperuit os suum: *Qui cum percuteretur, non comminabatur: sed magis orabat dicens* ^h: *Pater ignosce illis, quia nesciunt quid faciunt.* In processione autem quid? Parabant sese populi, ut exirent obviam ei: nec eum latebat, qui noverat quid esset in homine. Propter quod & ipse paratus est non in curribus & in equis, nec in frænis argenteis, aut sellis auro tectis, sed humilis atelli tergo sedens, suppositis Apostolorum vestibus, quas ego de preciosioribus regionis fuisse non credo.

^h Lue. 23. e

Christi humilitas.

Christi plausus quam subito mutatus in plañtum.

ⁱ Matt. 19.

^k Matt. 21.

Sed quid fuit, quod processionem habere voluit, qui mox futuram noverat passionem? Forte ut amarior esset passio quàm processio præcessisset. Ab eodem enim populo, in eodem loco & ipso tempore paucissimis diebus interpositis, primò cum tanto triumpho susceptus, postea crucifixus est. O quàm dissimile est, *Tolle, tolle, crucifige eum* ⁱ: & *Benedictus qui venit in nomine Domini, Osanna in excelsis* ^k. Quam dissimile,

Rex

Rex Israel ^l : & Non habemus regem nisi Casarem ^m. Quam diffimiles rami virentes & crux, flores & spinae. Cui prius sternebantur vestimenta aliena, ecce suis exiit, & fors mittitur super ea. Væ tibi amaritudo peccatorum nostrorum, propter quæ solvenda tanta amaritudo necessaria est.

Jam vero ad processionem accedens tanquam quatuor ordines in ea mihi videor intueri : & fortassis in hac nostra processione hodie omnes potuerunt inveniri. *Præibant* enim aliqui, & viam parabant. Ipsi sunt qui viam parant Domino ad corda vestra, qui vos regunt, & dirigunt gressus vestros in viam pacis. *Alii sequebantur*, & hi sunt qui propriæ incipientiæ conscii devotè sequuntur, & adhærent semper vestigiis præcedentium. Erant quoque discipuli tanquam domestici lateri eius *adhærentes*. Ipsi sunt qui optimam partem elegerunt, qui in claustro soli Deo vivunt, semper Deo adhærentes, & eius beneplacitum considerantes. Ipsum quoque *jumentum* cui infidebat, non defuit, quod designat duros corde, & animo quodammodo bestiales. Verùm non fuit animalium ibi huiusmodi copiosior multitudo : nec oportuit. Tales enim magis oneri sunt quàm honori, nec propter eos processio valde gloriosior est. Huiusmodi namque cantare non norunt, sed malè sonoros dant rugitus. Ipsi sunt qui virga semper & calcaribus egent. Attamen nec ipsos relinquit Dominus cum disciplinam ferre voluerint. His enim dicitur ⁿ : *Servite Domino in timore, & apprehendite disciplinam ; ne quando irascatur Dominus, & pereatis de via iusta.* Postquam enim jumentum hoc disciplinam ferre noluerit : quid restat, nisi ut abiciat eum Dominus cum indignatione quadam, & protinus exeat à via, currens ad spinas & tribulos, à quibus suffocatur verbum Dei, qui sunt divitiæ huius mundi, & voluptates carnis ?

Sed qui tales sunt hic, quibus gravis sit ordo, & omnia onerosa : quos pungi frequenter oporteat & urgeri ; obsecramus eos, ut studeant de jumentis, si forte queant, in homines commutari, & computari inter eos, ut aut de præcedentibus, aut adhærentibus & collateralibus, aut de sequentibus sint. Quod si non faciunt, obsecro, ut vel in eo quod sunt permaneant, & patienter interim ferant quæ salubria sunt, etsi minus sua-
via, donec complacit Dominum respicere humilitatem eorum, & in melius aliquid eos promovere. Vultis autem ut aliquatenus consolemur jumentum nostrum ? Scimus equidem quia cantare non novit. Neque enim de eis est qui dicere possit ^o, *Cantabiles mihi erant justificationes tuæ in loco peregrinationis meæ.* Attamen unum est, quod nemini cæterorum tam prope est Dominus. Nam nec ipsi qui hinc inde adhærent, tam prope

Ioan. 12.
m Ioan. 19.

Quatuor ordines in hodierna processione.

Quadruplicis istius ordinis mystica explicatio.

n Psal. 2. c

Religiosi tardi duri & indetoti iumento comparantur.

o Psal. 118. 8

¶ Psal. 33. d eum habent ut jumentum cui infidet. Et audi hoc ipsum à Propheta *P*,
Propè est Dominus his qui tribulato sunt corde. Nam & mater quem ægro-
 tantem novit filium, magis fovet & sæpius amplectitur eum. Nemo igi-
 tur indignetur, nemo contemnat, dum voluerit esse Christi jumentum.
 Etenim qui scandalizaverit unum de pusillis istis, illum graviter offendit,
 qui eos tanquam mater gremio suæ fovet misericordiæ, donec roboren-
 tur. Unde & morum infirmitates patientissimè ferendas Beatus Bene-
 dictus † admonuit.

† S. Bened.
 Regula 72.

¶ Hier. 4. a

¶ Exod. 33. d

¶ Ibid.
 Moyses quo-
 modo Deum
 viderit.
 † Exod. 33. a

Quatuor ergo sunt genera in processione Domini. Boni *prudentes*,
 & boni *simplices*, hi sunt qui præeunt, & qui sequuntur. Bonos autem ad-
 didi, quia prudentes non boni, iniqui sunt, juxta illud *9*: *Sapientes sunt ut*
faciant mala, & simplices non boni stulti sunt. In processione autem Do-
 mini, nec iniquus locum habet, nec stultus. Porro qui adhærent ei contem-
 plativi sunt. Qui portant eum & onerantur eo: ipsi sunt duri corde, & pa-
 rum devoti. Sed ecce omnes sunt in processione Domini; & nemo ex ipsis
 faciem eius videt. Nam qui præcedunt, occupati sunt in paranda via, sol-
 liciti circa peccata & tentationes aliorum. Qui sequuntur, ipsi omnino
 faciem eius videre non possunt: sed sicut Moyli dictum est *r*, posteriora
 eius vident. Jumentum cui infidet, nunquam ad videndum levat oculos:
 sed primum est semper in terram. Qui verò adhærent ipsi, aliquando vi-
 dere possunt, sed raptim & non continuè, nec planè dum adhuc sunt in
 via. Attamen quantum ad alios, ipsi magis facie ad faciem vident: juxta
 quod verè de Moysè scriptum est *s*, quia cæteris quidem Prophetis per
 visiones & somnia, Moyli verò facie ad faciem loquebatur. Quantum ad
 plenam sanè visionem, nec ipse Moyses dum viveret in hoc mundo, im-
 petrare potuit faciei ipsius visionem: quia sicut ipse ait *t*, *Non videbit me*
homo, & vivet. Non videbor, inquit, in hac vita; non videbit quis fa-
 ciem meam in hac via, & in processione ista. Ipse itaq; magna pietate sua
 donet nobis sic in eius processione perseverare dum vivimus, ut in ma-
 gna illa processione, qua cum suis omnibus à Patre suscipiendus est, &
 traditurus regnum Deo & Patri, sanctam civitatem ingredi mereamur,
 cum eo qui vivit & regnat per omnia secula seculorum, Amen.

DOMINICA PALMARUM.

*De quinque Diebus: Processionis, Resectionis, Passionis, Requietio-
 nis, Resurrectionis.*

S E R M O III.

¶ Sap. 11. d

CUm universa fecerit DEUS in numero, pondere, & mensura: spe-
 cialiùs tamen ea tempora quibus in terris visus est, & cum homini-
 bus